

Datum van inontvangstneming : 13/12/2022

Zaak C-678/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

3 november 2022

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 oktober 2022

Verzoekende partij:

Profi Credit Polska S.A.

Verwerende partij:

G.N.

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Oneerlijke bedingen in een consumentenkredietovereenkomst waarvoor een blanco orderbriefje als zekerheid is gesteld; grondslag voor de berekening van de contractuele rente; informatieverplichtingen van een handelaar; geldvordering uit een orderbriefje

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van artikel 10, lid 2, onder f) en g), en artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad; artikel 3, leden 1 en 2, artikel 4, lid 1, en artikel 5 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad; artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

1. Moet artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 2008, L 133, blz. 66), in de context van het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht en het doel van die richtlijn, en in het licht van artikel 3, leden 1 en 2, gelezen in samenhang met artikel 4, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 1993, L 95, blz. 29), aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een praktijk om in consumentenkredietovereenkomsten waarvan de inhoud niet het resultaat is van afzonderlijke onderhandelingen tussen een handelaar (kredietgever) en een consument (kredietnemer) clausules op te nemen waarin is bedongen dat rente wordt berekend niet alleen over het bedrag dat aan de consument is uitgekeerd, maar ook over de niet-rentekosten van het krediet (provisie of andere vergoedingen die geen onderdeel zijn van het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag maar die deel uitmaken van het totale bedrag dat de consument bij de tenuitvoerlegging van de verbintenis uit de consumentenkredietovereenkomst moet betalen)?

2. Moet artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 2008, L 133, blz. 66), in de context van het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht en het doel van die richtlijn, en in het licht van artikel 5 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB 1993, L 95, blz. 29), aldus worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een praktijk om in consumentenkredietovereenkomsten waarvan de inhoud niet het resultaat is van afzonderlijke onderhandelingen tussen een handelaar (kredietgever) en een consument (kredietnemer) clausules op te nemen waarin enkel de debetrentevoet wordt aangegeven en het vaste totaalbedrag van de gekapitaliseerde rente dat de consument bij de tenuitvoerlegging van de verbintenis uit die overeenkomst moet betalen, zonder dat de consument er tegelijkertijd uitdrukkelijk van op de hoogte wordt gesteld dat de grondslag voor de berekening van de gekapitaliseerde rente (uitgedrukt als een vast bedrag) een ander bedrag is dan het feitelijk aan de consument uitgekeerde kredietbedrag, namelijk de som van het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag en de niet-rentekosten van het krediet (provisie of andere vergoedingen die geen onderdeel zijn van het aan de consument uitgekeerde kredietbedrag maar die deel uitmaken van het totale bedrag dat de consument bij de tenuitvoerlegging van de verbintenis uit de consumentenkredietovereenkomst moet betalen)?

Aangevoerde bepalingen van gemeenschapsrecht

Artikel 169, lid 1, VWEU

Artikel 38 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: „In het beleid van de Unie wordt zorg gedragen voor een hoog niveau van consumentenbescherming.”

Artikel 10, lid 2, onder f), van richtlijn 2008/48: „In de kredietovereenkomst worden op duidelijke en beknopte wijze vermeld: [...] de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoeten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, voorwaarden en procedures voor wijziging ervan. Indien naargelang van de verschillende omstandigheden verschillende debetrentevoeten worden toegepast, wordt deze informatie met betrekking tot alle toepasselijke rentevoeten verstrekt”.

Artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48: „„debetrentevoet”: de rentevoet, uitgedrukt op jaarbasis en toegepast in een vast of variabel percentage”.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13: „Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.”

Artikel 3, lid 2, van richtlijn 93/13: „Een beding wordt steeds geacht niet het voorwerp van afzonderlijke onderhandeling te zijn geweest wanneer het, met name in het kader van een toetredingsovereenkomst, van tevoren is opgesteld en de consument dientengevolge geen invloed op de inhoud ervan heeft kunnen hebben. Het feit dat sommige onderdelen van een beding of een afzonderlijk beding het voorwerp zijn geweest van een afzonderlijke onderhandeling sluit de toepassing van dit artikel op de rest van een overeenkomst niet uit, indien de globale beoordeling leidt tot de conclusie dat het niettemin gaat om een toetredingsovereenkomst. Wanneer de verkoper stelt dat een standaardbeding het voorwerp is geweest van afzonderlijke onderhandeling, dient hij dit te bewijzen.”

Artikel 4, lid 1, van richtlijn 93/13: „Onverminderd artikel 7 worden voor de beoordeling van het oneerlijke karakter van een beding van een overeenkomst alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst of van een andere overeenkomst waarvan deze afhankelijk is, op het moment waarop de overeenkomst is gesloten in aanmerking genomen, rekening houdend met de aard van de goederen of diensten waarop de overeenkomst betrekking heeft.”

Artikel 5 van richtlijn 93/13: „In het geval van overeenkomsten waarvan alle of bepaalde aan de consument voorgestelde bedingen schriftelijk zijn opgesteld, moeten deze bedingen steeds duidelijk en begrijpelijk zijn opgesteld. In geval van

twijfel over de betekenis van een beding, prevaleert de voor de consument gunstigste interpretatie. Deze uitleggingsregel is niet van toepassing in het kader van de in artikel 7, lid 2, bedoelde procedures.”

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 30, lid 1, punt 6, van de ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet) van 12 mei 2011 (geconsolideerde tekst Dz. U. 2022, volgnr. 246; hierna: „u.k.k.” of „wet op het consumentenkrediet”): „Een consumentenkredietovereenkomst vermeldt onder meer de debetrentevoet, de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen en de termijnen, voorwaarden en procedures voor wijziging ervan, de index of referentierentevoet voor zover die van toepassing is op de aanvankelijke debetrentevoet; indien de consumentenkredietovereenkomst in verschillende debetrentevoeten voorziet, wordt deze informatie met betrekking tot alle toepasselijke rentevoeten gedurende de duur van de overeenkomst verstrekt.”

Artikel 5, punt 10, u.k.k.: „Debetrentevoet: de rentevoet uitgedrukt op jaarbasis en toegepast in een vast of variabel percentage op het bedrag dat op basis van de overeenkomst is uitgekeerd”.

Artikel 5, punt 6a, u.k.k.: „Niet-rentekosten van het krediet: alle kosten die de consument in verband met een consumentenkredietovereenkomst moet dragen, met uitzondering van de rente.”

Artikel 385¹, lid 1, van de ustawa - Kodeks cywilny (geconsolideerde tekst: Dz. U. 2022, volgnr. 1360) van 23 april 1964 (hierna: „k.c.”): „Bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet, indien zijn rechten en verplichtingen worden vormgegeven op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bepalingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze ondubbelzinnig zijn geformuleerd.”

Artikel 359, lid 1, k.c.: „Over een geldsom is alleen rente verschuldigd op grond van een rechtshandeling of een wet, een rechterlijke beslissing of een besluit van een andere bevoegde autoriteit.”

Artikel 359, lid 2, k.c.: „Indien de hoogte van de rente niet anderszins is gespecificeerd, is er wettelijke rente verschuldigd ten belope van de referentierentevoet van Narodowy Bank Polski, vermeerderd met 3,5 procentpunt.”

Artikel 359, lid 2¹, k.c.: „De maximumrente uit hoofde van een rechtshandeling mag niet hoger zijn dan tweemaal de wettelijke rente op jaarbasis (maximumrente).”

Artikel 359, lid 2², k.c.: „Indien het bedrag van de rente uit hoofde van een rechtshandeling hoger is dan de maximumrente, is de maximumrente verschuldigd.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 In 2019 hebben de verzoekende partij, de naamloze vennootschap naar Pools recht Profi Credit Polska Spółka Akcyjna, als kredietgever, en de verwerende partij, G.N., als kredietnemer, naar aanleiding van een verzoek van de verwerende partij een overeenkomst gesloten op basis van een standaardovereenkomst van de verzoekende partij voor een persoonlijke lening waarin met name het bedrag van de lening [2000 Poolse zloty (PLN)], de looptijd van de lening en het terug te betalen bedrag waren aangegeven. Het betrof een toetredingsovereenkomst en over de bedingen ervan was door partijen niet afzonderlijk onderhandeld.
- 2 Volgens de overeenkomst zou over de lening rente worden berekend tegen een vaste rentevoet (9,91 % op jaarbasis), maar het jaarlijkse kostenpercentage bedroeg 90,33 %. Verweerster was in het kader van de terugbetaling van de lening gehouden verzoekster naast de hoofdsom van de lening en de in een vast bedrag uitgedrukte kapitaalrente (644 PLN) ook niet-rentekosten voor het krediet van in totaal 2 000 PLN (administratiekosten, provisie enzovoort) te betalen. In de overeenkomst was bedongen dat indien de kredietnemer de termijnen (geheel of gedeeltelijk) of een ander met de overeenkomst verbonden bedrag niet tijdig zou betalen, dat onbetaalde bedrag een achterstallige vordering wordt en de kredietgever gerechtigd is daarover de maximale verdragingsrente in rekening te brengen.
- 3 Als zekerheid voor de lening diende een blanco orderbriefje. Een integraal deel van de overeenkomst was een wisselverklaring waarin was geregeld hoe en binnen welke termijnen de kredietgever het recht had om het orderbriefje in te vullen.
- 4 Bij schrijven van 16 januari 2022, na een aanmaning, heeft verzoekster deze kredietovereenkomst met inachtneming van een termijn van 30 dagen opgezegd en verzocht om verzilvering van het orderbriefje door verweerster binnen een termijn van 30 dagen, anders zou zij de zaak voor de rechter brengen. Verzoekster heeft het blanco orderbriefje aangevuld met een bedrag van 1 000,60 PLN.
- 5 Op 10 mei 2022 heeft verzoekster, Profi Credit Polska Spółka Akcyjna, gevestigd te Warschau, verweerster gedagvaard en gevorderd dat verweerster, G.N., wordt veroordeeld tot betaling aan haar van een bedrag van 1 000,60 PLN, vermeerderd met contractuele verdragingsrente gelijk aan tweemaal de wettelijke rente, en wordt verwezen in de proceskosten. G.N. heeft geconcludeerd tot afwijzing van de vordering en verwijzing van verzoekster in de proceskosten.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 6 Ter onderbouwing van haar vordering heeft verzoekster aangevoerd dat het bedrag waarop zij aanspraak maakt, een schuld uit een orderbriefje is dat als zekerheid was gesteld voor de terugbetaling van het krediet dat aan verweerster was verleend op basis van de overeenkomst voor een persoonlijke lening (een consumentenkrediet).
- 7 Verweerster heeft in haar schrifturen verzoekster met name verweten dat zij rente in rekening heeft gebracht voor de gehele looptijd van de kredietovereenkomst en over het gehele bedrag van de lening, hoewel deze uit de hoofdsom en de niet-rentekosten van het krediet bestond. Volgens verweerster had de kredietgever geen rente in rekening mogen brengen over de provisie en de andere niet-rentekosten, ook niet als die mee worden gefinancierd. De kredietgever mocht volgens haar enkel rente in rekening brengen over het bedrag van de lening dat daadwerkelijk aan haar was uitgekeerd. Verzoekster heeft niet aangetoond hoeveel de contractuele rente over de hoofdsom bedroeg; uit de overeenkomst kon dat niet worden opgemaakt. Verweerster heeft tevens betoogd dat de bedingen van de leningsovereenkomst waaruit de vergoedingen voortvloeiden (provisie, een vergoeding voor de dienst „Jouw pakket” en administratiekosten), ongeldig en zonder rechtsgevolg waren. Met name de dienst „Jouw pakket” was haar opgelegd en was een schijndienst; verweerster had niet daadwerkelijk de mogelijkheid om van de faciliteiten ervan te profiteren. Tot slot heeft verweerster gesteld dat verzoekster het blanco orderbriefje niet overeenkomstig de wisselverklaring had ingevuld.
- 8 In een volgend procesdocument heeft verzoekster haar vordering gehandhaafd en uiteengezet dat verweerster vanaf de dag van dagvaarding geen aflossingstermijnen meer heeft betaald. Verzoekster heeft gesteld dat het orderbriefje in overeenstemming met de wisselverklaring en correct was ingevuld. De leningsovereenkomst was op een transparante manier opgesteld en bevatte geen oneerlijke bedingen of bedingen die in strijd waren met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt. Verzoekster heeft het doel van de provisie verduidelijkt, die onder meer wordt gebruikt om de vennootschapsbelasting te voldoen en om de vergoeding van een bemiddelaar en de kosten van het aantrekken van de hoofdsom te dekken. Wat de administratiekosten betreft, die hadden een eenmalig karakter en hielden verband met de voorbereiding van de overeenkomst en de verificatie van de kredietwaardigheid van verweerster. Daarnaast is de dienst „Jouw pakket” een facultatief onderdeel van de lening. Verzoekster heeft onderstreept dat de hoogte van de vergoeding in de overeenkomst op duidelijke en transparante wijze is aangegeven.
- 9 Verzoekster heeft daarnaast uiteengezet dat het bedrag van de gekapitaliseerde rente in de leningsovereenkomst was berekend als een percentage van het bedrag van de toegekende lening en de niet-rentekosten van het krediet, namelijk 4 000 PLN. Bovendien heeft verzoekster erop gewezen dat verweerster op de hoogte is

gesteld van de contractuele rente toen zij de overeenkomst ondertekende, wat blijkt uit het schema voor de aflossing van de lening.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 10 Ongeacht de omstandigheid dat de vordering gegrond is op een door verweerster ingevuld blanco orderbriefje, moet volgens de verwijzende rechter de rechtsverhouding worden onderzocht die aan de uitgifte en de invulling van het orderbriefje ten grondslag ligt, namelijk het consumentenkrediet. In die context haalt hij het arrest van 7 november 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 en C-483/18, EU:C:2019:930, aan, waarin het Hof heeft geoordeeld dat artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 en artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/48 aldus moeten worden uitgelegd dat een nationale rechter die, in omstandigheden als die van de hoofdgedingen, ernstige twijfels heeft over de gegrondheid van een vordering gebaseerd op een orderbriefje dat dient als zekerheid voor een schuldvordering uit een consumentenkredietovereenkomst, indien dit orderbriefje aanvankelijk door de ondertekenaar blanco is uitgegeven en later door de begunstigde is aangevuld, ambtshalve moet onderzoeken of de tussen de partijen overeengekomen bedingen oneerlijk zijn en in dat verband kan eisen dat de handelaar het geschrift overlegt waarin deze bedingen zijn neergelegd, zodat de rechter zich ervan kan vergewissen dat de rechten die consumenten aan deze richtlijnen ontleen, in acht zijn genomen.
- 11 In de onderhavige zaak staat vast dat verweerster een leningsovereenkomst heeft gesloten als consument, over die overeenkomst niet afzonderlijk is onderhandeld tussen verweerster en verzoekster en dat ze is gebaseerd op een standaardovereenkomst die door de handelaar is opgesteld.
- 12 Met betrekking tot de stellingen van verweerster zijn bij de rechter twijfels gerezen over de juiste uitlegging van richtlijn 2008/48 die een onmiddellijke weerslag hebben op de uitlegging van de bepalingen van nationaal recht waarmee het Unierecht is omgezet, met name de wet op het consumentenkrediet (u.k.k.). De rechter heeft daarbij in aanmerking genomen dat het in Polen staande praktijk is te gedogen dat handelaren die krediet verlenen aan consumenten, de kapitaalrente in consumentenkredietovereenkomsten berekenen over de som van het bedrag dat daadwerkelijk aan de consument is uitbetaald en de niet-rentekosten van het krediet, zoals in deze zaak. Vervolgens wordt deze gekapitaliseerde rente bij het bedrag geteld dat de consument krachtens de verbintenis uit de consumentenkredietovereenkomst moet terugbetalen. De verwijzende rechter twijfelt over de rechtmatigheid van deze praktijk uit het oogpunt van de doelstelling van richtlijn 2008/48 en het beginsel van doeltreffendheid van het Unierecht. Volgens overweging 6, tweede volzin, van deze richtlijn is de ontwikkeling van een doorzichtigere en doelmatigere kredietmarkt in de ruimte zonder binnengrenzen van wezenlijke betekenis voor de bevordering van de ontwikkeling van grensoverschrijdende activiteiten. In het licht van overweging 8, eerste volzin, van deze richtlijn is het van belang dat de

markt de consument voldoende bescherming biedt teneinde diens vertrouwen niet te schaden. Tot slot is volgens overweging 9, eerste volzin, van deze richtlijn volledige harmonisatie nodig om te waarborgen dat alle consumenten in de Gemeenschap een hoog en gelijkwaardig niveau van bescherming van hun belangen genieten en om een echte interne markt te creëren.

- 13 Richtlijn 2008/48 heeft derhalve een tweeledig doel: waarborgen dat alle consumenten van de Unie een grondige en gelijkwaardige bescherming van hun belangen genieten en de totstandkoming van een goed functionerende interne markt voor consumentenkrediet vergemakkelijken (zie arrest van het Hof van 21 april 2016, ██████████ en ██████████ C-377/14, EU:C:2016:283, punt 61). De doelstellingen van de richtlijn en deze praktijk van de Poolse rechterlijke instanties om niet op te treden tegen bedingen in consumentenkredietovereenkomsten die de consument de verplichting opleggen om kapitaalrente te betalen die is berekend over zowel het bedrag van het aan de consument uitgekeerde krediet als over de niet-rentekosten van het krediet, hebben de verwijzende rechter ertoe gebracht zich tot het Hof te wenden met een vraag over de juiste uitlegging van de bepalingen van het Unierecht op dit vlak.
- 14 De uitlegging van richtlijn 2008/48 en richtlijn 93/13 zullen een wezenlijke invloed hebben op het oordeel van de rechter in deze zaak, aangezien de beoordeling van de toelaatbaarheid van het in rekening brengen van kapitaalrente over de som van het aan de consument uitgekeerde krediet en de niet-rentekosten ervan rechtstreeks doorwerkt in de beoordeling van de rechtmatigheid van het invullen van het blanco orderbriefje door verzoekster, dat een wezenlijk onderdeel is van het feitencomplex in deze zaak.
- 15 Wat betreft de **eerste prejudiciële vraag** meent de rechter dat de in de consumentenkredietovereenkomst vermelde debetrentevoet betrekking moet hebben op het bedrag van het aan de consument uitgekeerde krediet, wat uitdrukkelijk blijkt uit de definitie in artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48 en uit artikel 5, punt 10, u.k.k., waarbij die bepaling in de nationale rechtsorde is omgezet. Het is echter de vraag of het dientengevolge in het licht van de doelstellingen van richtlijn 2008/48 ontoelaatbaar is om in consumentenkredietovereenkomsten bedingen op te nemen waarin de consument een verplichting wordt opgelegd om kapitaalrente te betalen die is berekend niet alleen over het kredietbedrag dat daadwerkelijk aan hem is uitgekeerd, maar ook over de niet-rentekosten van het krediet, die door de handelaar (kredietgever) mee worden gefinancierd.
- 16 In deze context zijn twee tegenovergestelde uitleggingen mogelijk. Volgens de **eerste uitlegging**, die berust op de bewoordingen van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48, en ook op het algemene civielrechtelijke beginsel van contractvrijheid, staan deze bepalingen er niet expressis verbis aan in de weg dat een overeenkomst zo wordt vormgegeven dat kapitaalrente ook wordt berekend over niet-rentekosten van een krediet die door de kredietnemer bij de aflossing van het krediet worden terugbetaald en die

op het moment van verlening van het krediet door de kredietgever mee zijn gefinancierd. Indien de kredietnemer (consument) namelijk instemt met die regeling – zij het stilzwijgend, door de overeenkomst te sluiten die door de kredietgever (handelaar) is opgesteld – en noch de bewoordingen van de bepalingen van richtlijn 2008/48 noch die van de Poolse wet op het consumentenkrediet (u.k.k.) dat uitdrukkelijk verbieden, moet een dergelijk contractueel beding worden beschouwd als rechtens toelaatbaar. Een dergelijke letterlijke uitlegging vormt de basis van de in Polen algemene, hierboven beschreven praktijk om het opleggen van een verplichting aan de consument om kapitaalrente te betalen over de som van het daadwerkelijk aan de consument uitgekeerde bedrag en de niet-rentekosten van het krediet, ongemoeid te laten. De **tweede mogelijke uitlegging** van artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48, berust daarentegen op de regels voor de teleologische uitlegging en op de aard van kapitaalrente. Overeenkomstig artikel 359, lid 1, k.c. is over een geldsom alleen rente verschuldigd indien deze voortvloeit uit een rechtshandeling of een wet, een rechterlijke uitspraak of een beslissing van een andere bevoegde autoriteit. Dit is niet dezelfde rente als de rente voor een vertraging in de nakoming van een verbintenis (artikel 481 k.c.). De rechter heeft ook het arrest van 21 april 2016, ██████████ en ██████████ C-377/14, EU:C:2016:283, in aanmerking genomen, waarin het Hof heeft geoordeeld „dat het totale kredietbedrag en het bedrag van de kredietopneming alle aan de consument beschikbaar gestelde bedragen omvatten. Hieronder vallen derhalve niet de bedragen die door de kredietgever worden bestemd voor de betaling van de aan het betrokken krediet verbonden kosten en die niet daadwerkelijk worden uitbetaald aan die consument [...] de begrippen ‚totaal kredietbedrag’ en ‚totale kosten van het krediet voor de consument’ [sluiten] elkaar uit en [...] het totale kredietbedrag [kan] geen van de bedragen omvatten die behoren tot de totale kosten van het krediet voor de consument. Derhalve kan in het totale kredietbedrag in de zin van de artikelen 3, onder l), en 10, lid 2, van richtlijn 2008/48 geen van de bedragen worden opgenomen die bestemd zijn voor de nakoming van de uit hoofde van het betrokken krediet overeengekomen verbintenissen, zoals administratiekosten, rente, commissielonen en alle andere vergoedingen van welke aard ook, die de consument moet betalen.”

- 17 In het licht van het bovenstaande moet worden erkend dat kapitaalrente enkel bedoeld is als vergoeding aan de kredietgever voor de terbeschikkingstelling van de hoofdsom van het consumentenkrediet aan de kredietnemer, en niet ook voor de financiering van de niet-rentekosten van het krediet, met name provisie, die uit de aard der zaak een bijkomende vergoeding aan de kredietgever vormt voor de toekenning van het krediet. Op die grond heeft de rechter ook artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 bij de overweging betrokken en heeft hij artikel 385¹, lid 1, k.c. getoetst, waarbij deze regeling in nationaal recht is omgezet.
- 18 Daarbij moet erop worden gewezen dat de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen) in een besluit van 27 oktober 2021, III CZP 43/20, LEX nr. 3246823, heeft overwogen dat „een provisie die een vergoeding voor de toekenning van een lening vormt en die wordt bedongen in

een leningsovereenkomst waarop de wet van 12 mei 2011 op het consumentenkrediet van toepassing is, maakt geen deel uit van de voornaamste prestaties in de zin van artikel 385¹, lid 1, k.c.” Deze kwestie heeft een rechtstreekse weerslag op het oordeel dat rente over provisie evenmin tot de voornaamste prestaties behoort.

- 19 Deze argumenten kunnen dus rechtvaardigen dat artikel 10, lid 2, onder f), gelezen in samenhang met artikel 3, onder j), van richtlijn 2008/48, aldus wordt uitgelegd dat het berekenen van kapitaalrente ook over niet-rentekosten van een krediet, in de context van de doelstellingen van richtlijn 2008/48 uitgelegd in het licht van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13 en artikel 385¹, lid 1, k.c., moet worden beschouwd als in strijd met die bepalingen.
- 20 Ook de **tweede prejudiciële vraag** heeft in wezen betrekking op het probleem van de berekening van kapitaalrente door de kredietgever over het totale door de consument te betalen bedrag, maar vanuit het oogpunt van de informatieverplichtingen die op de kredietgever (handelaar) rusten.
- 21 Tussen partijen staat vast dat verzoekster – als degene die de overeenkomst heeft opgesteld – daarin twee gegevens heeft opgenomen die betrekking hebben op de rentevoet die volgens de overeenkomst wordt toegepast: een vaste rentevoet van 9,91 % op jaarbasis en het bedrag van de gekapitaliseerde kapitaalrente, te weten 644 PLN. Het aflossingsschema dat als bijlage bij de overeenkomst was opgenomen, omvat ook de hoogte van de afzonderlijke maandelijkse aflossingstermijnen, waarbij voor elke termijn is aangegeven welk deel aan de rente en welk deel aan de aflossing van de „hoofdsom” (bestaande uit de terugbetaling van het aan de consument uitgekeerde bedrag plus niet-rentekosten) moet worden toegerekend.
- 22 Overeenkomstig artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48 worden in de kredietovereenkomst op duidelijke en beknopte wijze onder meer de debetrentevoet en de voorwaarden die de toepassing van deze rentevoet regelen vermeld, en, voor zover beschikbaar, indices of referentierentevoten die betrekking hebben op de aanvankelijke debetrentevoet, en de termijnen, voorwaarden en procedures voor wijziging ervan. Indien onder verschillende omstandigheden verschillende debetrentevoten worden toegepast, wordt deze informatie met betrekking tot alle toepasselijke rentevoten verstrekt (punt f); ook het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag, berekend bij het sluiten van de overeenkomst; alle bij de berekening van dit percentage gebruikte hypothesen worden vermeld (punt g).
- 23 De rechter verwijst naar het arrest van het Hof van 5 september 2019, Pohotovost', C-331/18, EU:C:2019:665, punt 48, waarin het heeft geoordeeld dat „richtlijn 2008/48 niet voorziet in een verplichting om in een kredietovereenkomst in enigerlei vorm melding te maken van een onderverdeling van de door de consument te verrichten betalingen in de terugbetaling van het kapitaal [...], de interesten en de overeenkomstig die overeenkomst verschuldigde andere kosten”.

Daaruit volgt dat de informatieplicht van artikel 10, lid 2, onder f), van de richtlijn door de opstelling, door de kredietgever, van een aflossingsschema dat in overeenstemming is met artikel 10, lid 2, onder h), van richtlijn 2008/48 op zichzelf nog niet is nagekomen.

- 24 Het Hof heeft al verduidelijkt dat de in artikel 10, lid 2, van richtlijn 2008/48 bedoelde informatieplicht, net als de verplichtingen in de artikelen 5 en 8 van die richtlijn, bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van die richtlijn, dat wil zeggen waarborgen dat alle consumenten van de Unie een grondige en gelijkwaardige bescherming van hun belangen genieten en de totstandkoming van een goed functionerende interne markt voor consumentenkrediet vergemakkelijken (zie arresten van 21 april 2016, ██████████ en ██████████, C-377/14, EU:C:2016:283, punt 61, en 5 september 2019, Pohotovost', C-331/18, EU:C:2019:665, punten 41 en 42).
- 25 Gelet op het voorgaande is het voor de rechter twijfelachtig of de door verzoekster aan verweerster verstrekte informatie over de rentevoet van de aan haar verstrekte lening in het licht van de doelstellingen van richtlijn 2008/48 als uitputtend, volledig en duidelijk kan worden beschouwd. Hoewel verzoekster de debetrentevoet heeft vermeld (9,91 % op jaarbasis), ontbreken in de overeenkomst gegevens over welk bedrag de rente precies in rekening wordt gebracht. Zoals volgt uit het antwoord dat verzoekster in de loop van het proces heeft gegeven, is het bedrag van de gekapitaliseerde rente in de leningsovereenkomst berekend als een percentage (9,91 % op jaarbasis) van de som van het bedrag van de lening dat daadwerkelijk aan verweerster is uitgekeerd (2 000 PLN) en de niet-rentekosten van het krediet (nogmaals 2 000 PLN), dat wil zeggen als een percentage van een bedrag van in totaal 4 000 PLN. Die informatie is verweerster voor het sluiten van de overeenkomst of ten laatste op het moment van sluiten ervan meegedeeld.
- 26 Volgens de verwijzende rechter zijn er twee verschillende uitleggingen van artikel 10, lid 2, onder f) en g), van richtlijn 2008/48 mogelijk. Volgens de **eerste uitlegging** – op basis van een letterlijke interpretatie van de bepalingen – rust op de kredietgever enkel de verplichting om informatie te geven over de debetrentevoet [artikel 10, lid 2, onder f), van richtlijn 2008/48], en over het jaarlijkse kostenpercentage en het totale door de consument te betalen bedrag [artikel 10, lid 2, onder g), van die richtlijn]. Op grond van die uitlegging van de bepalingen van de richtlijn hoeft de door de kredietgever (handelaar) aan de consument verstrekte informatie over de debetrentevoet enkel de aanduiding van de hoogte van de rentevoet (in deze zaak 9,91 % op jaarbasis) te omvatten, en rust op de kredietgever bovendien de verplichting aan te geven wat het totale door de consument te betalen bedrag is en wat het jaarlijkse kostenpercentage (in deze zaak 90,33 %). De verplichting om de consument deze informatie te verstrekken sluit echter niet uit dat in de overeenkomst ook bedingen over de rente over niet-rentekosten worden opgenomen. Met andere woorden, indien de kredietgever de consument enkel informatie heeft verstrekt over de debetrentevoet (in deze zaak 9,91 % op jaarbasis), volstaat dat om de informatieverplichtingen na te komen die krachtens richtlijn 2008/48 op hem rusten. Op basis van een dergelijke uitlegging

van de bepalingen van de richtlijn moet derhalve worden aangenomen dat de kredietgever niet verplicht is de consument mee te delen of het bedrag van de gekapitaliseerde rente (644 PLN) is berekend als een percentage van het uitgekeerde kredietbedrag (2 000 PLN) dan wel als een percentage van de som van het uitgekeerde kredietbedrag en de niet-rentekosten van de lening (in casu 4 000 PLN). Deze uitlegging lijkt ten grondslag te liggen aan de in Polen algemene praktijk dat bepaalde handelaren de inhoud van consumentenkredietovereenkomsten zo formuleren dat dergelijke informatie niet aan de consument wordt verstrekt; die praktijk wordt door rechterlijke instanties die in dit soort zaken uitspraak doen vaak ongemoeid gelaten.

- 27 Volgens de **tweede mogelijke uitlegging** – die naar het oordeel van de rechter kan worden gegrond op de doelstellingen van richtlijn 2008/48 – heeft de in artikel 10, lid 2, onder f), van richtlijn 2008/48 neergelegde informatieplicht, mede beoordeeld in het licht van artikel 10, lid 2, onder g), van deze richtlijn, niet alleen betrekking op de debetrentevoet, maar is zij in feite bedoeld om de consument duidelijke en volledige informatie te verstrekken hoe het bedrag is berekend dat de consument zich door het sluiten van de consumentenkredietovereenkomst verbindt aan de kredietgever terug te betalen.